

KRD. RPD.84.2017.1.

Warszawa, dnia 14 września 2017 r.

**Opinia prawna w przedmiocie
stypendium doktoranckiego**

Niniejsza opinia została przygotowana w odpowiedzi na pytanie skierowane do Zespołu Prawnego Rzecznika Praw Doktoranta Krajowej Reprezentacji Doktorantów przez doktorantkę Uczelni X w dniu 11 września 2017 r.

I.

[Stan faktyczny. Zadane pytania]

Doktorantka sformułowała następujące pytania:

1. Czy zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym doktorant może odbyć 120 h asystentury (przekroczenie ustawowego maksimum określonego na 90 h) i czy za godziny w takim wymiarze mogą zostać przyznane punkty zgodnie z załączonym formularzem „Punktacja osiągnięć doktoranta za poprzedni rok akademicki - Załącznik nr 4 do Regulaminu przyznawania stypendiów doktoranckich (Uchwała Uczelni X)?
2. Czy możliwe jest ubieganie się o stypendia (doktoranckie, projakościowe, rektora) na V roku studiów, w przypadku otrzymania zgody na przedłużenie studiów?
3. Czy możliwe jest uzyskanie punktów za publikację artykułu, w przypadku kiedy otrzymał on pozytywne recenzje, został przydzielony numer DOI i nastąpiła publikacja w wersji online (pełna wersja), jednakże nie został jeszcze przydzielony do tomu?

II.

[Podstawa prawna]

1. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 1842 z późn. zm.) – dalej jako PSW;
2. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich (Dz. U. z 2016 r. poz. 558) – dalej jako Rozporządzenie.

III.

[Analiza prawna]

1. Zgodnie z art. 197 § 3 PSW uczestnicy studiów doktoranckich prowadzonych w uczelni mają także obowiązek odbywania praktyk zawodowych w formie prowadzenia zajęć dydaktycznych lub uczestniczenia w ich prowadzeniu. Maksymalny wymiar zajęć dydaktycznych prowadzonych przez doktorantów nie może przekraczać dziewięćdziesięciu godzin rocznie. Zajęcia w formie asystentury należy traktować na równi z zajęciami prowadzonymi przez doktoranta samodzielnie. Takie stanowisko potwierdza również Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 8 listopada 2016 r. sygn.. I OSK 723/16 (LEX nr 2169833). Oznacza to, że limit dziewięćdziesięciu godzin odnosi się łącznie do liczby odbytych praktyk zawodowych prowadzonych zarówno samodzielnie przez doktoranta, jak i tych prowadzonych w formie asystentury. W związku z powyższym, punktacja za odbycie praktyk studenckich może być uwzględniona dla maksymalnie dziewięćdziesięciu godzin praktyk (łącznie dla zajęć prowadzonych indywidualnie przez doktoranta, jak i prowadzonych w formie asystentury). Limit dziewięćdziesięciu godzin praktyk zawodowych stanowi swoiste zabezpieczenie – gwarancję dla doktoranta, że nie będzie wykorzystywany przez uczelnię ponad ten wymiar.
2. Zgodnie z art. 199 ust. 1 PSW oraz przepisami Rozporządzenia, doktoranci mogą ubiegać się o pomoc materialną w formie stypendium socjalnego, zapomogi, stypendium dla najlepszych doktorantów, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych oraz stypendium ministra za wybitne osiągnięcia. W przypadku uzyskania zgodny kierownika studiów doktoranckich na przedłużenie studiów doktoranckich, doktorant zachowuje swój status (podlega tym samym obowiązkom oraz przysługują mu te same prawa). Oznacza to iż doktorant w okresie przedłużenia studiów zachowuje status doktoranta, a więc może w pełni korzystać

z przysługujących mu praw, w tym prawa do ubiegania się i otrzymania stypendium, o ile spełni warunki przewidziane do jego otrzymania. Stanowisko takie potwierdza również § 15 ust. 3 Rozporządzenia, który stanowi iż „W przypadku przedłużenia okresu odbywania studiów doktoranckich rektor uczelni albo dyrektor jednostki naukowej może przyznać doktorantowi stypendium doktoranckie w tym okresie”. Posłużenie się jednak w tym miejscu przez prawodawcę terminem „może przyznać”, a nie „przyznaje” wskazuje, że organ dysponuje dowolnością. W praktyce może to oznaczać, że doktorant „na przedłużeniu” stypendium nie otrzyma wobec wyczerpania środków przez doktorantów z wyższych lat studiów. Z kolei trzeba wskazać, że doktoranta „na przedłużeniu” nie może skutecznie ubiegać się o stypendium ministra za wybitne osiągnięcia ze względu na niespełnienie przesłanki wpisu na kolejny rok studiów doktoranckich, skoro *de facto* zostaje on wpisany na piąty rok studiów, podczas gdy zgodnie z ustawą studia doktoranckie trwają maksymalnie cztery lata.

3. Jeżeli artykuł przygotowany przez doktoranta otrzymał pozytywne recenzje, został mu nadany numer DOI oraz ukazała się jego wersja elektroniczna, należy uznać go za opublikowany, niezależnie od przydzielenia tomu wydania papierowego.

IV.

[Wnioski]

1. Podsumowując, przy obliczaniu punktów za odbyte praktyki dydaktyczne, doktorant może uwzględnić maksymalnie dziewięćdziesiąt godzin przeprowadzony zajęć. Do tej puli zaliczają się zarówno zajęcia prowadzone samodzielnie, jak i uczestniczenie w zajęciach (asystentura).
2. W przypadku przedłużenia studiów doktoranckich, za zgodą kierownika, doktorant może ubiegać się o przyznanie stypendium, na zasadach ogólnych. Fakt przedłużenia studiów, nie ma znaczenia na możliwość korzystania z prawa do uzyskania pomocy materialnej.
3. Publikację artykułu w wersji elektronicznej, po uzyskaniu pozytywnych recenzji oraz numeru DOI należy traktować jako utwór opublikowany. Uzasadnione jest więc, przyznanie punktów za artykuł. Fakt braku wydania wersji papierowej nie wpływa na możliwość zaliczenia artykułu do utworów opublikowanych.

*Zespół Prawny
Rzecznika Praw Doktoranta*